

מזכירות הממשלה

החלטה מספר 927 של הממשלה מיום 03.01.2016.

מינוי היועץ המשפטי לממשלה

927

ראש הממשלה כותח.

בפתח הדיון אומרת שרת המשפטים:

"אני רוצה להביא בפניכם את מינויו של האלוף במיל', די"ר אביחי מנדלבליט, לתפקיד היועץ המשפטי לממשלה.

לפני כשבוע הונח בפניכם (במעטפה) כל החומר שעמד בפני ועדת האיתור. אני שמחה שהשרים קראו ועיינו בחומר, נשאלתי גם שאלות בעניין, ואני חושבת שזה רק יכול לעזור לדיון כאן. כעת, אני רוצה לפרוס בפניכם את השתלשלות העניינים וכיצד בעצם הגענו לרגע שאליו הגענו.

היועץ המשפטי לממשלה מסיים את כהונתו ביום 31.01.2016. לפיכך, פניתי ביום 3.08.2015 לנשיא ביהמ"ש העליון (בדימוס) אשר גרוניס, יו"ר ועדת האיתור לתפקיד היועץ המשפטי לממשלה, וביקשתי ממנו לכנס את הוועדה ולפעול לאיתור שלושה מועמדים לתפקיד, בהתאם להחלטת הממשלה 2274 משנת 2000.

... ביום 20.12.2015 העביר יו"ר הוועדה לראש הממשלה ולי את המלצתה. ההמלצה של הוועדה מפורטת ומונחת לפניכם. הוועדה החליטה, ברוב של 4 מתוך 5 קולות, להמליץ רק על האלוף (במיל') אביחי מנדלבליט וזאת למרות שביקשתי ממנה 3 מועמדים. אף מועמד אחר לא קיבל 4 קולות, ולכן בעצם די"ר מנדלבליט הוא המועמד היחיד של הוועדה.

כעיקרון, שתדעו, מכיוון שהוועדה בעצם לא הצליחה להביא שלושה מועמדים, יכולתי להביא מועמד אחר ולהעביר החלטת ממשלה אחרת. מכיוון שגם אני חשבת שדי"ר מנדלבליט הוא ראוי (עברתי גם על המכתב של הוועדה ואני חושבת שהיא עשתה עבודה מאד רצינית ויסודית), החלטתי להביא אותו לאישורכם.

במכתב ששלחתי ליו"ר ועדת האיתור ביום 22.12.2015, הודעתי לו כי למרות שבמכתבי מיום 3.08.2015, ביקשתי כי הוועדה תפעל לאיתורם של שלושה מועמדים לתפקיד, הרי שלאור הדרישה בהחלטת הממשלה לרוב של 4 מתוך 5 ומכיוון שד"ר מנדלבלית לבדו עמד בתנאי הזה, ועדת האיתור בעצם הציגה אותנו כמועמד יחיד ואני הודעתי לה שהיא סיימה את עבודתה בהצלחה, ושאני לא מתכוונת לבקש מהוועדה מועמדים אחרים.

במכתב ההמלצה של ועדת האיתור, שנמצא לפניכם, מפורטות התכונות הנדרשות לתפקיד היועץ המשפטי לממשלה. אני רוצה שנשקיע חמש דקות, נעבור על התכונות האלה, שכל אחד יחשוב לעצמו אם ד"ר מנדלבלית עומד בהן. הוועדה הגיעה למסקנה שכן, ושלמעשה הוא היחיד. אני גם חושבת שכן.

...התכונות הנדרשות לתפקיד מבחינה אישית: מחויבות עמוקה מצד המועמד לשלטון החוק ולאינטרס הציבורי. הוא צריך להיות בעל יושר אישי ונאמן לערכי היסוד של המדינה. ללא כל זיקה פוליטית, עם שיקול דעת עצמאי, מסוגל לעמוד על דעתו. להימנע מהתערבות בשיקולי המדיניות של הרשות המבצעת, כשהם בתוך גבולות החוק, ולסייע במידת האפשר לגבש מתווה חוקי לשם יישום החלטות הממשלה ומדיניותה.

בתור ראש התביעה הכללית, הוא צריך לקבל החלטות, לפעמים קשות, על העמדה לדין של אישים רמי דרג, ועליו להיות בעל עמוד שדרה חזק ויכולת לפעול ללא מורא, בעל כושר הכרעה בזמן סביר תוך הפעלת שיקול דעת מעמיק, חריצות ומסירות לתפקיד, יכולת לעבוד כראש צוות. עליו לאחוז בתפיסה מגובשת באשר למקומו מול הגורמים השונים עמם הוא מקיים ממשקי עבודה – הממשלה ושריה, הכנסת, בית המשפט, הפרקליטות, מבקר המדינה, לנהוג בשקיפות כלפי הציבור תוך התנהלות ממלכתית ביחס לגורמי התקשורת.

מהבחינה המקצועית, הוא צריך להיות משפטן בעל שיעור קומה עם אוטוריטה מקצועית, בעל ניסיון והבנה בתחומים משפטיים שונים, בעל כושר ניתוח משפטי וחשיבה סדורה, בקיאות מיוחדת במשפט הציבורי והפלילי, ניסיון וידע מעשיים ביחס לאופן בו פועלות ומתפקדות רשויות השלטון, ובמיוחד הממשלה, כושר ארגון וניהול, מסוגלות להנהיג.

אני באמת חושבת שכל מי שמכיר את ד"ר מנדלבלית יודע שהוא ניתן בתכונות האלה ושהוא מקיים באופן מלא את מכלול התכונות האמורות

הנדרשות מהיועץ המשפטי לממשלה.

שתדעו, למי שאולי לא קרא (למרות שאני בטוחה שקראתם), ד"ר מנדלבליט מילא שורה ארוכה של תפקידים בכירים במסגרת שירותו בפרקליטות הצבאית בן 27 השנים. הוא היה סגור צבאי ראשי וגם פצ"ר, ככה שהוא מכיר גם את ההגנה וגם את התביעה. הוא היה שופט. דרך אגב בתקופה בה כיהן, הוא לא נרתע מלקיים חקירות ביחס לקצינים בכירים. הוא הנהיג מדיניות בלתי מתפשרת ביחס לטיפול בעבירות מין. מצד שני, הוא גילה רגישות לזכויותיהם של נאשמים, והוביל את החקיקה לקביעת רישום פלילי מופחת לחיילים בעבירות מסוימות. במסגרת תפקידו עסק במגוון רחב של תחומי משפט אחרים, פרט למשפט הפלילי, והיה אמון על הייעוץ המשפטי לצבא בתחומי המשפט הציבורי, המשפט האזרחי והמשפט הבינלאומי. למי שלא יודע, הוא הוביל את המערכה נגד תופעת הדה-לגיטימציה בעקבות מבצע "עופרת יצוקה", והצליח להביא לכך שדו"ח גולדסטון הפך לאות מתה ולא השתמשו בו. כפרקליט צבאי ראשי הוא צבר ניסיון בניהול מערכת משפטית גדולה ומורכבת, והוביל תהליכים ארגוניים רבי-משמעות לצבא. ד"ר מנדלבליט גם הצטיין בתחום המחקר המשפטי.

לאחר פרישתו מצה"ל ועד למינויו לתפקיד מזכיר הממשלה, הוא שימש כחוקר בכיר במכון למחקרי ביטחון לאומי וערך מחקרים בתחום המאבק בטרור ותופעת הדה-לגיטימציה.

לפני כחצי שנה הוא זכה בתואר דוקטור למשפטים מאוניברסיטת בר אילן בגין מחקרו בנושא "לוחמת המשפט ומדינת ישראל". מדובר בתחום מאד חשוב למדינת ישראל היום. אני משקיעה בו רבות במשרד המשפטים.

במסגרת תפקידו כמזכיר הממשלה, ד"ר מנדלבליט צבר היכרות מעמיקה עם רשויות השלטון השונות, מה ש"וועדת גרוניס" קבעה כהכרחי, ולמד להכיר את נקודת המבט של "הלקוח", זאת אומרת למי היועץ המשפטי לממשלה מייעץ.

במישור האישי, ד"ר מנדלבליט מתאפיין בחריצות, במסירות רבה, במחויבות עמוקה לשלטון החוק ולאינטרס הציבורי, ביושר ובנאמנות לערכי המדינה, בצניעות ובנעם הליכות.

לאור כל הדברים הללו, מצאתי לנכון להביא את מועמדותו לאישור הממשלה.

אני רוצה לספר לכם שהוגשו שתי עתירות לבג"צ בעניינו. העתירות נדחו מכיוון שהן היו מוקדמות מדי. בית המשפט אמר: "אין לכם מה לעתור,

המינוי טרם בוצע. אם אתם רוצים, אתם יכולים לעתור לאחר המינוי".
ההנחה שלי היא שזה מה שיהיה.

ביום חמישי אני קיבלתי עוד מכתב מתנועת אומ"ץ, שכתבו כבר כמה מכתבים (שהם מטעם יובל יועז), שמבקשים מאיתנו, ממני ומראש הממשלה, למשוך את החלטת הממשלה ולא להביא אותנו לאישור.

כעת אפרט מהן הטענות המרכזיות נגד המינוי וגם אענה את התשובות שיש לי וליועץ המשפטי לממשלה. אני גם אשמח לשמוע את ההתייחסויות שלכם.

למעשה יש שלוש טענות נגד המינוי. טענה אחת, אומרת בעצם שהוועדה הביאה לי מועמד אחד בלבד ולא שלושה כפי שהתבקשה, ולכן ועדת האיתור נכשלה.

...

כמובן שבמכתב שלי אמרתי לוועדה שאני מוותרת על זכותי לקבל עוד שני מועמדים. מה גם שכפי שאמרתי לכם, אם הייתי רוצה, הייתי יכולה להביא את מועמדותו של אביחי מנדלבלית בלי קשר לוועדת האיתור. לכן, הטענה הזאת – כמובן אין בה ממש.

טענה שנייה היא הנושא של פרשת הרפז. אני אזכיר שבמסגרת החקירה הפלילית בפרשה זו נחקר ד"ר מנדלבלית בחודש יוני 2014, ביחס לאירועים שהתרחשו בתקופה שבה שימש כפרקליט הצבאי הראשי. ביום 20.5.2015, החליט היועץ המשפטי לממשלה לאמץ את המלצת פרקליט המדינה ולגנוז את תיק החקירה נגד ד"ר מנדלבלית. באותו יום שלח היועץ המשפטי לממשלה לראש הממשלה מכתב בנוגע להשלכות ממצאי החקירה על המשך כהונתו של ד"ר מנדלבלית בתפקיד מזכיר הממשלה. החלטת היועץ וחוות הדעת הובאו בפני ועדת האיתור, ומנגד הוצגה לוועדת האיתור התייחסותו של ד"ר מנדלבלית לנושא. אתם ראיתם את החומר גם אצלכם.

לאחר שוועדת האיתור בחנה את המסמכים האמורים, וכן מסמכים נוספים שהוגשו לה, הגיעה לכלל מסקנה כי אין ביכולתה להכריע בסוגיות העובדתיות והמשפטיות המורכבות. עם זאת, הוועדה החליטה כי אין בטענות שהועלו בפניה איזו שהיא עילה המונעת את מינויו לתפקיד. ההחלטה הזו בעצם היתה פה אחד בוועדה.

כמו כן, אני רוצה לציין שהיועץ המשפטי לממשלה ציין כי אין לו הערות להצעת ההחלטה שהוגשה לממשלה, מה שאומר שהיועץ המשפטי

לממשלה חושב שאין מניעה לבצע את המינוי, וכי הוא יגן על המינוי הזה בבג"צ.

טענה נוספת היא טענת הצינון. זאת באמת המצאה חדשה. יש כאלה הטוענים שמזכיר הממשלה, כאשר הוא עובר לתפקיד היועץ המשפטי לממשלה, צריך לעבור תקופת צינון. כמובן שאין לכך שום עיגון בחקיקה – מעולם המחוקק לא חשב שזה נדרש. למרות שיש תפקידים אחרים שבהם המחוקק בהחלט ציין שצריך תקופת צינון.

בפני הוועדה עמדו, מחד, מכתבם של פרופ' אמנון רובינשטיין ופרופ' אוריאל רייכמן מהמרכז הבינתחומי בהרצליה, ומכתב תנועת אומ"ץ, אשר טענו כי טרם מינויו של מזכיר הממשלה ליועץ המשפטי לממשלה נדרשת תקופת צינון, נוכח אופיו של תפקיד מזכיר הממשלה. מאידך, עמדו בפניה התייחסותו של מנדלבליט לנושא וכן חוות דעת של פרופ' אביעד הכהן, פרופ' אריאל בנדור, פרופ' עמיחי הכהן, פרופ' גדעון ספיר ופרופ' אבי שגיא, אשר טענו כי לא קיימת כל חובה לקבוע תקופת צינון טרם המינוי.

בעניין הזה אני רוצה להדגיש מספר נקודות, ואחר כך אשמח לשמוע מה דעתכם בעניין.

...

כפי שאמרת, דרישת הצינון קיימת בחוק הישראלי בהקשרים אחרים. הצינון בעיקרו נועד למנוע מצב שבו עובד מדינה בתקופת שירותו במדינה ינצל את מעמדו לקידום מקום העבודה העתידי שלו מחוץ לשירות המדינה. כמו כן, בדו"ח "ועדת שמגר" לקביעת דרכי המינוי של היועץ המשפטי לממשלה נקבעה דרישת צינון רק ביחס למי שמעורב בפעילות פוליטית כדוגמת חברות בכנסת או במפלגה. משרת מזכיר הממשלה איננה משרת אמון של הממשלה, הוא מתמנה ע"י הממשלה כולה ומשרת את הממשלה כולה, ודרך אגב, כך גם משרת היועץ המשפטי לממשלה... גם המועמדים האחרים, שהיו מעולים, כמו עו"ד אבי ליכט, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה עו"ד רוז נורי ואיל ינון, כולם עובדים עם פוליטיקאים ועושים עבודה נהדרת, והיו מועמדים טבעיים לתפקיד הזה.

...

ועדת האיתור בחנה את הסוגיה המתוארת. היא בחנה אותה לעומק, היא עשתה דיונים מאד יסודיים בענין הזה, והחליטה ברוב דעות של ארבעה מחבריה כי אין בטענה הזאת כדי לדחות או למנוע את המינוי.

חשוב שד"ר מנדלבלויט, כמו כל פקיד אחר בתפקיד בכיר, יעשה הסכם למניעת ניגוד עניינים. לכן אם יש נושא שהוא מנוע מלטפל בו, הוא יצטרך להיפטר במסגרת ההסכם, כמו שנערך לגבי כל פקיד בכיר אחר. יצוין, כי מנדלבלויט מילא את תפקידו כמזכיר הממשלה באופן מקצועי, ללא כל מעורבות מפלגתית. כולנו יודעים את זה וכולנו מרגישים את זה. למרות שאנחנו ממפלגות שונות, אני חושבת שכולנו יכולים לומר את זה. הוא שמר על הפרדה מוחלטת בין עבודתו המקצועית לבין איזושהי פעילות פוליטית. אני לא ראיתי אותו מעולם עוסק באיזושהי פעילות פוליטית. התפקידים השונים שהוטלו עליו היו מאוד מאוד מקצועיים.

מטבע הדברים לכולנו יש יחסי עבודה איתו. אני אשמח לשמוע את דעתכם גם על המינוי וגם על הקשיים המשפטיים שהעותרים העלו בבג"צ, וסביר להניח שיעלו בשבועות הקרובים."

ראש הממשלה מוסיף ואומר:

"אני חושב שאבי מנדלבלויט הוא מועמד ראוי. אני מציין דבר שאמרת גם לפני הוועדה, ואני אומר את זה לכל אדם – מעבר לכל התכונות שהובלטו כאן בדברים של איילת, אנחנו נמצאים במאבק בינלאומי גדול במשפט הבינלאומי שמעוקר מתוכנו כל הזמן על ידי התקפות חד-צדדיות מעוותות וכוזבות נגד מדינת ישראל. זאת חזית הלוחמה החדשה. בדבר הזה לאבי מנדלבלויט יש יתרון עצום, גם ראיתם את ההתנסות המעשית שלו כפצ"ר וגם הניסיון האקדמי והמחקרי שהוא ניסיון מוביל.

כיועץ משפטי לממשלה צריך להיות גם מסוגל לאכוון את המערכות שלנו במאבק המשפטי הבינלאומי, ופה יש לו יתרון עצום ומובהק שיידרש בשנים הקרובות.

לכן, הוא גם חובק את העולם המסורתי של הבנת החוק, אכיפת החוק ושלטון החוק, אבל הוא גם נטוע בעולם המתהווה של התקפות משפטיות על מדינת ישראל, ולכן הוא ראוי במיוחד גם מהטעם הזה."

לאחר מכן מתקיים דיון שבו משתתפים: ראש הממשלה והשרים גילה גמליאל, אריה מכלוף דרעי, מירי רגב, משה יעלון, נפתלי בנט, אבי גבאי, משה כחלון, ישראל כ"ץ, יריב לוין, זאב אלקין, דוד אזולאי, חיים כץ, גלעד ארדן ואיילת שקד.

להלן תמצית הנושאים שעלו בדיון:

מזכירות הממשלה

- כל השרים שנטלו את רשות הדיבור בירכו על המינוי המוצע.
- השרים ציינו כי עיינו בחומר הכתוב שהועבר אליהם, וכי הדבר סייע להם לקבל החלטה מושכלת ביחס למינוי.
- צוין לשבח הליך הבחירה – הליך שהיה שקוף, מקצועי, מכובד וראוי. השרים גם שיבחו את שרת המשפטים על הובלת הליך הבחירה מתחילתו ועד סופו.
- לעניין טענת הצורך בצינון, נאמר כי אין דרישה בחוק לתקופת צינון וכי המועמד לא מילא תפקיד פוליטי בתקופת שירותו כמזכיר הממשלה והוא למעשה עובר מתפקיד ממלכתי אחד לתפקיד ממלכתי אחר. כדוגמא לכך הובאה בדיון העובדה שבמעבר מתפקיד מזכיר הכנסת לתפקיד היועץ המשפטי לכנסת לא נקבעה בחוק דרישה לתקופת צינון. בהקשר זה נאמר גם כי יש יתרון מסוים במעבר מתפקיד מזכיר הממשלה לתפקיד היועץ המשפטי לממשלה וזאת משום שתפקידו כמזכיר הממשלה היקנה לו היכרות מעמיקה עם המערכת הממשלתית. בנוסף, הבהירו השרים כי אם יימצא שהמועמד מנוע מלטפל בנושא מסוים, הרי שהדבר יוסדר במסגרת הסדר למניעת ניגוד עניינים.
- צוינו לשבח בקיאותו וכישוריו המקצועיים בתחום המשפטי לרבות בקיאותו בתחום המשפט הבינלאומי ודיני המלחמה, כל זאת לנוכח האתגרים העומדים לפני מדינת ישראל במישור המשפטי הבינלאומי.
- בהקשר לפרשת הרפז, נאמר כי משהוחלט שלא להעמיד את אביחי מנדלבליט לדין בנושא זה, יש להסיר השגה זאת מהדיון במועמדותו. זאת גם לנוכח חוות הדעת של היועצת המשפטית של משרד המשפטים, עו"ד לאה רקובר, שאושרה על ידי היועץ המשפטי לממשלה, וכן חוות הדעת של מי שהיה פרקליט המדינה, משה לדור, שקבעו כי אין בפרשה כדי למנוע את מינויו ליועץ המשפטי לממשלה. הודגש כי עצם העובדה שוועדת האיתור המליצה על מועמדותו של מנדלבליט למשרת היועץ המשפטי לממשלה משמעותה כי לא מצאה בעניין זה משום מניעה למינויו.
- הועלו על נס סגולותיו האישיות של המועמד כמו צניעותו, יושרו האישי, יושרתו המקצועית, היותו ענייני בהחלטותיו ושהחוק והאמת הם נר לרגליו. כן צוינו יחסי העבודה המצוינים שהיו לאביחי מנדלבליט עם כל חברי הממשלה הנוכחית והקודמת וכי מילא את

תפקידו בהגינות וללא משוא פנים.

- הועלה ניסיונו ארוך השנים של המועמד בתחום המשפטי וניסיונו בניהול מערכת משפטית גדולה כדוגמת הפרקליטות הצבאית.
- הועלו גם השגות על המכניזם של בחירת מועמדים לתפקיד היועץ המשפטי לממשלה ונאמר כי יש לגבש מכניזם שונה מזה הקיים היום במתכונת של ועדת איתור.
- שרת המשפטים ציינה כי היא בוחנת גיבוש מתווה חדש שיובא לאישור הממשלה.

(פה אחד) (*)

מחליטים :

1. הממשלה רושמת לפנייה כי :

יו"ר הוועדה המקצועית-ציבורית לאיתור מועמדים למשרת היועץ המשפטי לממשלה, נשיא בית המשפט העליון (בדימוס) אשר גרוניס, התבקש במכתב מיום 3.08.2015 של שרת המשפטים, בהתאם לסעיף 7 להודעה בדבר קביעת הדרכים והתנאים למינויו של היועץ המשפטי לממשלה (החלטת הממשלה מספר 2274 מיום 20.08.2000) ולהחלטת הממשלה מספר 1773 מיום 10.06.2007, לכנס את הוועדה ולפעול לאיתורם של שלושה מועמדים לתפקיד היועץ המשפטי לממשלה.

ועדת האיתור הודיעה ביום 20.12.2015, כי לאחר התייעצויות ושקילה, החליטה, ברוב של ארבעה מתוך חמישה קולות, להמליץ לממשלה למנות לתפקיד היועץ המשפטי לממשלה את האלוף (מיל.) ד"ר אביחי מנדלבליט. כן הודיעה הוועדה כי אף אחד מן המועמדים האחרים לא קיבל ארבעה קולות.

במענה להודעת הוועדה, הודיעה שרת המשפטים ליו"ר ועדת האיתור, במכתב מיום 22.12.2015, כי הגם שבמכתבה האמור מיום 3.08.2015 ביקשה כי הוועדה תפעל לאיתורם של שלושה מועמדים לתפקיד, הרי שלאור נוסח ההודעה בדבר קביעת הדרכים והתנאים למינויו של היועץ המשפטי לממשלה לפיו "החלטת הוועדה כי מועמד הוא כשיר, ראוי ומתאים טעונה הסכמת ארבעה לפחות מתוך חמשת חברי הוועדה", מקובל עליה כי כיוון שרק מועמד אחד עמד בתנאי זה, הרי

שוועדת האיתור, בהציגה מועמד זה כמועמד יחיד, סיימה עבודתה בהצלחה, ואין בכוונתה של שרת המשפטים לבקש לקבל שני מועמדים נוספים.

2. למנות את אביחי מנדלבלויט למשרת היועץ המשפטי לממשלה. תוקף המינוי הוא לשש שנים, החל מיום כ"ב בשבט התשע"ו (1 בפברואר 2016).
תחילת הכהונה כפופה להשלמת ההליכים כנדרש בנושא ניגוד עניינים.

(*) השר יואב גלנט לא השתתף בהצבעה.